

הגדר יטל כסח בליטין ערבי

בליל ארבעה עשר קודם שיבדוק יברך
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו
 וצונו ער ביער חמץ ו
 ואחר שיבדוק יאמר
 כל המירא דאיכא ברשותי דלא הויתיה ודלא ביערתיה ליבטיל
 וליהוי כעפרא דארעא
 ביום ארבעה עשר אחר שליש היום ישרף חמצו ויבטלנו בזה
 הנוסח ויאמר
 כל המירא דאיכא ברשותי דהויתיה ודלא הויתיה דביערתיה
 ודלא ביערתיה ליבטיל וליהוי כעפרא דארעא

סדר הכערה לפי מנהג הארץ זל

כי נר מצוה ותורה אור

שמאל	ימין
(זריע)	(ג מצות)
(חריסות)	(מרה)
(חורת)	(כרפס)
	(ביצה)

נדפסה מי מטבעת אל דא יודיהיה פה ארעא
 בשנת ודגרת לבנך ביום ההיא לאמר לפני

R 8° 23 V 1794

הגדה ברשון ערבי

סדר עירוב תבשירין

הס' חל' ו' ט' יום ה' ו' יעשה עירובי הכשילין בעי' וט' דהינו שיקח פת ובינה ויכרך ברכה זו :

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות עירוב : ויאמר ברין עירובא וסא סרי לן למיפא ולכסולי ולתקוני ולאטמוני ולסדלוקי שרפא ולמעבד כל דרכא מיוס טוב לשבת לגא ולכל ישראל שבמדינה זו :

קדש

יעשה הקידוש מעומד ומזוגין לו דרך חירות ויקח הפוס כשתו ידיו ומתקניו כדור הימנית לכר ואס' חל' כמנאלי שבת יאמר הבדלה קודם שהסינו וסימנך וקנה"ו :

(אס' חל' כשבת אומרים זה) יום הששי ויברו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבות ביום השביעי מלאכתו אשר עשה ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות :

הס' חל' כחול מתחילין מכאן :

אלה מועדי יי מקראי קדש אשר תקראו אותם במועדם :

סבבי מרנו ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן : ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם ורוממונו מכבד רשון וקדשנו במצותיו ותתן לנו יי אלהינו

הגדה ברשון ערבי

באהבה (כשבת שבתות למנוחה ו) מועדים לשמחה חגים וזמנים רששו (אס' יום שבת הזה ו) את יום חג המצות הזה את יום טוב מקרא קודש הזה זמן חרותנו באהבה מקרא קודש זכר ליציאת מצרים כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים (שבתות ו) מועדי קדשך באהבה וברטין בשמחה ובששון הנחתנו ברוך אתה יי מקדש השבת ו) ישראל והזמנים :

במוצאי שבת מוכיפים ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש :

וידקדק ליהנות מאור הנר שיכתום ידו ויפתחנו אחז' לראות בו : ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המבדיל בין קודש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת זאת יום השביעי מששת ימי המעשה הקדשת והבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשך ברוך אתה יי המבדיל בין קודש לקודש : ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה ומיטפ' על שמאלו ושורתנו וידיו נוטל ידיו לצורך טבור ראשון ולא יברך על נטילת ידים : **ברפס' יקה מהכרפס פחות מכזית ויטבול בחומץ או במי מלח ויברך בורא פרי האדמה :**

ויכוון לפטור גם כן המרור בגרבת בורא פרי האדמה : **ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי האדמה ידיו ויבצע מצה האמצעית לשנים ויניח הציה הקטנה בין שתי המצות והצי' הגדול יצפון לאפיקומין :**

מגיד ליקב"ה בדחילו ורחימו על ידי ההוא פטור ונעלם בשם כל ישראל הנני מוכן ומזומן לקיים המצוה לפטר ביציאת מצרים

296.313

H 891

(תכ"ז) פא

(תכ"ז) פא

נחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים
כל דכפין יתי ויכול כל דצריך יתי ויפסח השתא
הבא לשנה הבאה בארעא דישראל השתא
הבא עבדי לשנה הבאה בארעא דישראל
בני חורין :

מתל האדא כובז אל מוסאכין אלדי אכלו אבהתנא פי בלד מצר כל
גועין יגו ויאכל וכל מיתאז יגו ויעייד אל כנה הוני . סנת אל
גאיה פי בלאד ישראיל אל כנה הוני עביד . סנת אל גאיה פי בלאד
ישראיל בני מתימין :

ומסיר הקערה מעל השלחן כשחומר מה נשתנה ומוזנין כוס שני
ואין צריך לכוסות שטיפה ויחמר :

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות . שבכל
הלילות אין אנו כמבלין אפילו פעם אחת והלילה
הזה שרתי פעמים . שבכל הלילות אנו אוכלין
חמץ או מצה והלילה הזה כולו מצה . שבכל
הלילות אנו אוכלין שאר ירקורת והלילה
הזה מרור . שבכל הלילות אנו אוכלין ושותין
בין יושבין ובין מסבין והלילה הזה כלנו מסבין :

ומתויר הקערה למקומה :

אלש

הגדה ברישון ערבי

אלש אתגרת האדי אל לילה מן נמיע אל ליאלי . אלדי פי גאמיע אל
ליאלי לים נחמא מיגאטיצין ולו כאן מרה וואחדיה ואל לילה
האדי מריחין אלדי פי גמיע אל ליאלי נחמא אכלין כמיר ופיטייר ואל לילה
האדי כולו פיטייר אלדי פי גמיע אל ליאלי נחמא אכלין בקיית אל כצרה
ואל לילה האדי כולו מריר אלדי פי גמיע אל ליאלי נחמא אכלין
ושארבין יא גאלסין יא מסתגדין ואל לילה האדי כלנא מכתגדין :

עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו יי אלהינו
משם ביד חזקה ובזרוע נטויה ואילו לא
הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים
עדיו אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו
לפרעה במצרים ואפילו כלנו . חכמים כלנו
נבונים כלנו יודעים את התורה מצורה עלינו
רספר ביצאת מצרים וכל המרבה רספר
ביצאת מצרים הרי זה משובח :

האדא אל גוואב עביד כנא לפרעון פי מצר ואכרגנא אלהא אילחנא
מן חם פי יד אל קוויה ופי דורע אל ממדודה ולו כאן לס
אכרגנא אל מקדם מבארך הוא אילא אבתנא מן מצר חתא הלן נחמא
ובנינא ובני בנינא מסתכדמין כנא לפרעון פי מצר ולו כאן כלינא
עולמא כלינא פהמא כלינא ערפין אילא אל שריעא וצייה עלינא לינחבי
פי כירוג כצר ונמיע אל בכרה לידבי פי כירוג מצר הוולא האדה משכור :

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי יעקב
בז עזריה ורבי יעקבא ורבי מרפון שהיו מסבין
בבני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל
אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם
רבותינו הגיע זמן הריאת שמע של שחרית :

ורח

גרת. חכאיה פי רבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון אלדי כאנו מכהנדין עלא מוכדאית אל הריר וכאנו ידכו פי כירוג מצר כל הדיך אל ליליה חיתא אינו תלמידהון וקאנו ליהון יא סאדתנא ונציל ווקת קריאת שמע של שהרית :

אמר רבי אלעזר בן עזריה חרי אני כבו שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים ברילות עד שדרשה בו זומא שנאמר רמעי תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך ימי חייך הימים כל ימי חייך הרילות וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה כל ימי חייך להביא לימות המשיח :

קאל רבי אלעזר אבן עזריה הורא אנא כאבן סבעין סנה ולם זכית אלדי הנקאל כרונ מצר פי אל ליאלי התא פסרהא אבן זומא כמה קאל אל פסוק לאנל תדכור אילא יום כרונך סף בלאד מצר . טול איאם חיהך איאם חיהתך אל איאם . כל איאם חיהתך אל ליאלי . ואל עולמא ביכולו . איאם חיהתך אל דינא האדי . כל איאם חיהתך למני איאם אל משיח :

ברוך המקום ברוך הוא ברוך שנתנו תורה לעמו ישראל ברוך הוא בננו ארבעה בניסדרבה תורה אחד חכם ואחד רשע ואחד תם ואחד שאינו יודע לשאל :

מבראך אל כאק מבראך . הוא מבראך . אלדי עמא אל שריעא לקומו ישראל מבראך . הוא כקבל ארבע בינין כלמת אל שריעא וואחד עאלם וואחד צאלם וואחד גאשים וואחד ליכו יערף לוסאל . חכם מה הוא אומר כה העדות והחמים

וחמשפטים

והמשפטים אשר צוה יהוה אלהינו אתכם אף אתה אמור לו כהלכות הפסח אז מפטירין אחר הפסח אפיקומין :

עאלם אשהו יקול אשי האל שראיע ואל ריכום ואל אחכאם אלדי וואצה אללה אילחנא לימך איצה אנתה תיקול אילו כידינים אל פסח לים יכרנו בעד קרבן פסח אשכאל :

רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם לכם ולא לו ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר אף אתה הקהלה את שגיו ואמור לו בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים לי ולא לו ואלו היה שם לא היה נגאל :

צאלם אש הוא יקול אש הז כדמה האדי ליכון ליכון ולם אילו ולסבב אלדי אכרג אילא חאלו מן אל גמלה כפר פל אצל איצה אנתא תידרם אילא אסנאנו ותיקול אילו פי סבב האדה צינע אללה אלי פי כירוגי מן מצר אלו ולם אילו ולו כאז תם לם כאן ינפך : תם מה הוא אומר מה זאת ואמרת אליו בחוק יד הוציאנו יהוה ממצרים מבית עבדים :

גאשים אש הוא יקול אש האדי פא תקיל אילו פי קייית אל יי אכרגנא אללה מן מצר מן בית אל עיבודיה :

ושאינו יודע לשאל את פתח לו שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יהוה לי בצאתי ממצרים יבור מראש חדש תלמוד לומר ביום ההוא אי ביום ההוא

יכול

הגדה ברשון ערבי

יכול מבעוד יום תלמוד לומר בעבור זה בעבור
זה לא אמרתי אלא בשעה שמצה ומרור
מונחים לפניך

ואלדי ליסו יעריף ליסאל אנתה אברה לו . כמה קאל אל פסוק
ותיכבר לאבנך פי דאלך אל יום קאילאן פי סבב האדה
צינע אללה אילי פי כירוני מן מצר ימכין מן דאין אל שחר תעלם
ליקול פי דאלך אל יום אנכאן פי דאלך אל יום ימכין מן קבר
בווקת תעלם ליקול פי סבב האדה פי סבב האדה למ קלת אלא
פי סאעת אילי אל פשיר ואל מרור מצפין כודאכך

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועבשיו
חרבנו המקום לעבודתו שנאמר ויאמר
יהושע אל כל העם כה אמר יהוה אלהי
ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם
תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים
אחרים

פון קדים אל זמאן כאנו אבתנא עאבדין מעבודת אל אנאביה והלאן
קרנא אל כאלק לעיבאדתו כמא קאל אל פסוק וקאל יהושע
אילא גמיע אל קום כדא קאל אללה אילא ישראל פי קאטע אל
פארה גלסו אבאתכום מן אל דהר תרה אבו אברהם ואבו נחור
ועבדו מעבודת אל אנאביה

ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר
ואולך אותו בכל ארץ כנען וארבה
את זרעו ואתן לו את יצחק ואתן ליצחק את
יעקב ואת עשו ואתן לעשו את הר שעיר

לרעה

הגדה ברשון ערבי

לרשת אותו ויעקב ובניו ירדו מצרים

ואבדת אילא אבוכום אילא אברהם מן קאטע אל פראה
ואמצייתו פי גמיע ארץ כנעאן . ובתרת אילא נסלו ועמית
לו אילא יצחק . ועמית ליצחק אילא יעקב ואילא עשו . ועמית לעשו
אילא גבל שעיר ליהורה אילא ויעקב ואולאדו גללו למצר

ברוך שומר הבטחתו לישראל ברוך הוא
שהקדוש ברוך הוא מחשב את הקץ
לעשות מה שאמר לאברהם אבינו בבית בין
הבתרים שנאמר ויאמר לאברהם ידע תדע כי
גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו
אותם ארבע מאות שנה וגם את הגוי אשר
יעבדו דין אנוכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול

מבראך חאפין כנחכארו וישחאיל כנחאך הוא אל מקדאם מבראך
הוא מיהסב אילא אל חוד ליצנע אלדי קאל לאברהם אבנא
בין אל פליכא כמא קאל אל פסוק וקאל לאברהם ערף חערף
אן גריב יכון נסדך פי גרץ לים ליהון ויכחדימוהון ועדימוהון ארבע
מית כנה ואיצה אל שעב אלדי יסחדימוהון אשארע אנא ובעד
ואיד יכרנו בכסב עאצים

היא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אחד בלבד
עמד עלינו לבדותינו אלא שבכל דור ודור
עומדים עלינו לבדותינו והקדוש ברוך הוא
מצילנו מידם

היא אלדי וקפת לאבתנא ולינא אן לים ואחד וקף עלינא ליפנינא אלא
פי גמיע גיל וגיל . ואקפין עלינא ליפנינא ואל מקדאם כבארד
הוא מיכלצנא מן ידיהון :
(ב)

צא ולמד מה ביקש לבן הארמי לעשות
 ליעקב אבינו שפרעה לא גזר אלא ער
 הזכרים וירבו ביקש לעקור את הכל שנאמר
 ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי
 מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב :

אברון ואחיהם אש שלב לבן אל ארמני ליצנע דיעקב אבונא
 אן פרען דס צכת אלא עלא אל דוכורא ולבן שלב לוקלע
 אילא אל שרש כמה קאל אל פסוק ארמני ראד יהוד אבי וניול למצר
 וסמן הם פי נאם קאליל וצאר הב לשעב עינם קווי וביתיה

וירד מצרימה אנוס ער פי הדיבור ויגר שם
 מלמד שרא ירד להשתמע אלא יגור שם
 שנאמר ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו
 כי איז מרעה לצאו אשר לעבדיך כי כבר
 הרעב בארץ כנען ועתה יישבו נא עבדיך בארץ
 גישו :

ונלד למצר בגצוב עלא קיל זל נאלק וכסן הם ליהעלב זן דס
 גור ליסחגבו אילא ליסכון הם כמה קאל אל פסוק וקאלו ד רעון
 ליסכבון פל ארץ גינא אן דים מרעה דל גנאם ארדי לעבדיך לאן תיקל
 אל גוע פי ארץ כנען ואלאן יגליסו עבדיך פי ארץ גישו :

במתי מעט כמו שנאמר בשבעים נפש ירדו
 אבותיך מצרימה ועתה שמך "אלהיך
 כבודי השמים לרוב ויהי שם לגוי גדול
 מלמד שהיו ישראל מצוינים שם לגוי
 גדול ועצום כמו שנאמר ובני ישראל פרו

וישרנו וירבו ויעצמו במאד מאד ות מלא
 הארץ אותם

פי נאם קאליל כמה קאל אל פסוק פי סבעין נפש נולו אבאך למצר
 ותרין געלאך אלה אילאך כנבואכים אל פמא דל כתרוא : וצאר
 הם לשעב עאצים ליתעלב אלדי כאנו ישראל מדיאנין הם לשעב קווי
 ועצים כמה קאל זל פסוק ובני ישראל כתרוא ונמיו וכבארו ועצמו
 גדאן גדאן ונמית אל ארץ כנחיים :

ורב כמו שנאמר רבבה בצמח השדה נתתיך
 ותירבי ותיגדלי ותכאי בערי עדנים שוים
 נכוננו וישעריך צמח ואת ערום ועריה

וכתרתי כמה קאל אל פסוק רבויה כי נבת אל הקניה געלהך
 וכחרתי ועצמתי ונתיני פי ואי אל זיאת ביואויך עקדו
 וישעריך נבאת ואנתי כושליהא ועריאניה :

וירעו אותנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו
 עבודה קשה :

ואסו יארינא אל מצרים ועדכונא ונעלו עלינא כדכח צעביה :
 וירעו אותנו המצרים כמו שנאמר הבה
 נתחכמה לו פן ירבה והיה כי חקראנה
 מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו
 ועלה מן הארץ :

ואסו עלינא אל מצרים כמה קאל אל פסוק תעא נהואל לו לויא
 יכתאר וכאן יצפנה חרב וינאד איצא הוא עלא כנדינא
 ויתרב פינא ויטענה מן אל ארץ :

ויענונו כמו שנאמר וישימו עליו ישרי מסים
 למען ענותו בסבלותם ויבן ערי מסבנות
 למען

לפרעה את פיתוס ואת רעמסס

וערבונא כמא קאל אל פסוק וגעלו עלינא ריסא כיראג לאנד
יעדיבו פי חמיתחון ובנה קירא מיכאון לפרעון אילא
פיום ואילא עיון אל שמס :

ויתנו עלינו עבודה קשה כמו שנאמר ויעבדו
מצרים את בני ישראל בפרך :

וגעלו עלינא בדמה עצביה כמא קאל אל פסוק וכמו אל מצריים
לבווי ישראל פי כוסאיו :

ונצעה אל יהוה אלהי אבותינו וישמע יהוה
את קולנו וירא את ענינו ואת עמלינו
והת לחצנו :

וצרכנא אילא אלה רב אבאתנא ורמע אלה אילא צופנא ונצר
אילא פקרינא ואילא שכנא ואילא ציכונא :

ונצעק אל יי אלהי אבותינו כמו שנאמר
ויהי בימים הדכים ההם וימת מֶלֶךְ מצרים
ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויועמו ורתעו
שועתם אל האלהים מן העבודה

וצרכנא אילא אלה רב אבאתנא כמא קאל אל פסוק וכאן פי
דאלף אימא אל כיתירין ואנבאלץ מֶלֶךְ מצר פא אתחצרו
בני ישראל מן אל כדמה וצרכו ושיעת צרכהון לגדא אל רב מן כדמה
וישמע יי את קולנו כמו שנאמר וישמע אלהים

את נאקתם ויזכר אלהים את בריתו
את אברהם את יצחק ואת יעקב
ושמע אלה אילא צופנא כמא קאל אל פסוק ושמע אל רב אילא
צרכתה :

הגדה בלשון ערבי

צרכתהום ודבר אל רב אילא אחדו מאע אברהים מאע יצחק מאע
יעקוב :

וירא את ענינו זו פרישות דרך ארץ כמו שנאמר
וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים :

ונצר אילא פקרינא האדה אפחיראק עאדית אל נאם כמא קאל
אל פסוק ונצר אל רב אילא בני ישראל וארחמיהם אל רב

ואת עמלינו אלו הכנים : כמו שנאמר ויצו
פרעה לכל עמו ראמר כל הבן הילוד
היארה תשליכהו וכל הבת תחיון :

ואילא שקנא האדורי אל פינן כמא קאל אל פסוק ווצא פרעון
לגמיע קימו קאידאן כל וואלאד אל יכלק פי בחר אל ניל
חרמו וכל בנת תעיישין :

ואת לחצנו זה הדחק כמו שנאמר וגם ראיתי
את הדחץ אשר מצרים לחצים אותם

ואילא ציקהנא די אלהיקא כמא קאל אל פסוק ואיצא נאדרת אל
ציקא אלהי אל מצריים מיצאיקניהם :

ויוציאנו יי ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה
ובמורא גדול ובאותות ובמופתים

ואברגנא אלה מן כצר פי יד אל קוויה ופי דורע אל ממדודה ופי
כיף עצים ופל אייאת ופל ברהנאת :

ויוציאנו יי ממצרים לא על ידי מלאך ורא
על ידי שרף ולא על ידי שליח אלא

הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו שנאמר
ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכתי כר
כבוד

הגדה בלשון ערבי

בכור בארץ מצרים : מאדם ועד בהמה ובכר
אלהי מצרים : אעשה שפטים אני יהוה :

ואברהמה אלה מן מצר לא על יד מאלך ולא על יד מחרק
לא על יד רכול אלא אל מקדס מבראך הוא פי כרמו
ופי עצמיהו כמא כאל אל פסיק ואדכול פי ארץ מצר פי דאליך אל
לינה ודרכת גמיע ב-ר פי ארץ מצר כן אנסאן ותא בהימית ופי
גמיע מעבודתא כצר אצנע אהכאם אנא אילה :

ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך והכתי
כל בכור אני ויא שרף : ובכר אלה
מצרים אעשה שפטים אני ולא שליח : אני
יהוה אני הוא ולא אחר :

ודכלת פי ארץ מצר אנא ולא מאלך ודרכת גמיע בכור אנא ולא
מחרק ופי גמיע מעבודתא מצר צנעת אהכאם אנא
ולם רסול אנא אילה אנא הוא ירס אכ"ר :

בית חזקה זו הדבר כמו שנאמר הנה יד יי
הויה במהנך אשר בשדה בסוסים בחמורים
בגמלים בכקר ובצאן דבר כבד מאד

פי יד אל קוויה האדה אל צאעון כמא קאל אל פסוק הוודא אפה
אל רב באנית פי בושך אלדי פל הקייה פל כיל ופל חמיר ופל
גנאם ונא עצים גראו :

ובזרוע נטויה זו החרב כמו שנאמר : וחרבו
שלופה בידו נטויה על ירושלים :

ופי דראע אל ממדודיה האדא אל סף כמא קאל אל פסוק וסיפו
ממדודיה על דאר אל סלאם :

ובמורא

הגדה בלשון ערבי

ובמורא גדול זו גרתי שכניה כמו שנאמר או
הנסה אלהים רבא לקחת לו גוי
מקרב גוי—במסות באותות ובמופתים
ובמחמה וביר חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים
גדולים בכל אשר עשה לכם יהוה אלהכם
במצרים לעיניך :

פי כוף עצים האדי צהור גאלת אל רב כמא קאל אל פסוק או
הל גרב אל רב ליני לראכוד להו שעב כן מאבין שעב באל
עצאייב זאל איאת ואל ברהנאת יפי אל חרוב פי יד קאויה ופי דראע
ממדודיה ופי כוף עצים בנימיע אלדי צנע ליכוב אלה רבנים פי
בלד מצר פי הצרחתך

ובאותות זה המטה כמו שנאמר ואת המטה
הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות

ופי אל איאת האדי אל עצאיה כמא קאל אל פסוק וארא אל עציה
האדי האכר פי ירך אלדי הצנע בהא אלא אל איאת :

ובמופתים זה הדם : כמו שנאמר : ונתתי
מופתים בשמים ובארץ : דם : ואש
ותמרות עשו :

ופי אל ברהנאת האדא אל דם כמא קאל אל פסוק ונעלת ברהנאת
פי אל כמא : ואל ארץ דם ונאר יעייאמיד דבאן :

דבר אחר ביד חזקה שמים ובזרוע נטויה שמים
ובמורא גדול שמים : ובאותות שמים
ובמופתים שמים :

כלאם אכר פי יד אל קוויה תנתין ופי דראע אל ממדודיה תנתין
ופי כוף עצים תנתין ופי איאת תנתין ופי אל ברהנאת תנתין :
עשר

הגדה ברשון ערבי

אלו עשר מכות : שהביא הקדוש ברוך הוה
על המצרים במצרים

הדוריו עשר דרבנות אדני נאב אל מקדם מבראך הוא עלא אל
מצריין פי מצר

ואלו הזרם : צפרדע : כנים : ערוב : דבר : שחין
ברד : ארבה : חושך : מכת בכורות

והאדולי הנין דס : צפאדע : קמל : כלש : טאעין : גראב : בראד
גראד : עחמה : דרבנות אל בכיר :

רבי יהודה היה נותן בהם סימנים דצ"ך עד ש
באח"כ

רבי יהודה כאן ינעאל פיהום עלאמת : דצ"ך : עדש : ראחב :

רבי יוסי הגלילי אומר מגין אתה אומר שקון
המצריים עשר מכות ועל הים רכו חמשים
מכות : במצרים מה הוא אומר : ויאמרו החרטמים
אל פרעה אצבע אלהים היא ועל הים מה הוא
אומר : וירא ישראל את היר הגדלה אשר עשה
" במצרים ויראו העם את " ויאמינו ביהוה
ובמשה עבדו :

רבי יוסי אל צפני יקול מן אין אנתא קאיל אדני דרבו אל מצריין
עשר דרבנות ועלא אל בחר דרבו כמסין דרביה פי מצר אש הוא יקול
וקאלו אל מנמין אלא פרעין קדרת אל רב הוא ועלא אל בחר אש הוא יקול
ונדר ישראל אלא קדרת אל עצימה אדני עמל אלה פי אל מצריין
וכאפו אל קום מן גללה ואמנו פי אלה ופי מוכא עבדו :
בכה

במה לקו באצבע : עשר מכות : אמור מעתה
במצרים להו עשר מכות ועל הים לקו
חמשים מכות :

איש קד דראבו פל קדרא עשר דרבנות קול מן הלאן פי מצר דרבו
עשר דרבנות ועלא אל בחר דרבו כמסין דרבה :

רבי אליעזר אומר : מגין שכל מכה ומכה
שהביא הקב"ה על המצריים במצרים :
היתה של ארבע מכות : שנאמר ישלח בם
חרון אפו עברה : וועם : וצרה : משלחת מלאכי
רעים : עברה אחת : וועם שתיים : וצרה שרש
משלחת מלאכי רעים ארבע : אמור מעתה
במצרים להו ארבעים מכות : ועל הים לקו
מאתים מכות :

רבי אליעזר יקול כנין אין פי כל דרבה ודרבה אדני נאב אל מקדם
מבראך הוא עלא אל מצריים פי מצר כאנית מן ארבע דרבנות
כמא קאל אל פסוק ירסיל פיהם שודית גראבו כלק וגראב וציקא ארסאל
מלאיכת אל גראב כלק וואהד וגראב חנתין ודיקא תלאתיה ארסאל
מלאיכת אל גראב ארבעה קול מן הלאן פי מצר דרבו ארבעין דרבה
ועלא אל בחר דרבו מאיתין דרבה :

רבי עקיבא אומר : מגין שכל מכה ומכה
שהביא הקדוש ברוך הוה על המצריים
במצרים היתה של חמש מכות : שנאמר ישלח
בם חרון אפו : עברה : וועם : וצרה : משלחת
מלאכי

הגדה בלשון ערבי

מלאכי רעים. חרון אפו אחת עברה שתיים
זועם שלש. וצרה ארבע משלחת מלאכי רעים
חמש. אמור מעתה במצרים לקו חמשים
מכות ועל הים לקו מאתים וחמשים מכות.

רבי עקיבא יקול מנאין אנ פי כל דרבה ודרבה אלדי נאב אל מקדם
מבראך הוא עלא אל מצריין פי מצר כאנת עאן כמס דרבה
כמא קאל אל פבוק יצלט פיהון שודיית גצבו כיק גדאב ודיקא
וארסל מלאיכת אל נצאב שודית גדאבו וואהד וכלק הנהין וגדאב
תלאתיה וצי קא ארבעה ארסל מלאיכת אל גדאב כמסה קול מן הלוא
פי מצר דרבו כמסין דרבה ועלא אל בחר דרבו מאיתין וכמסין דרבה.

עלינו *

אלו הוציאנו ממצרים. ולא עשה בהם שפטים
דיינו:

אלו עשה בהם שפטים. ולא עשה באלהיהם
דיינו:

אלו עשה באלהיהם. ולא הרג בכוריהם דיינו:
אלו הרג בכוריהם. ולא נתן לנו את ממונם דיינו:

אין

אלו נתן לנו את ממונם. ולא קרע לנו את הים
דיינו:

אלו קרע לנו את הים. ולא העבירנו בתוכו
בחרבה דיינו:

אלו העבירנו בתוכו בחרבה. ולא שמע צרינו
בתוכו דיינו:

אלו שמע צרינו בתוכו. ולא ספק צרכנו
במדבר ארבעים שנה דינו:

אלו ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה. ולא
האכלינו את המן דינו:

אלו האכלנו את המן. ולא נתן לנו את השבת
דינו:

אלו נתן לנו את השבת. ולא קרבנו לפני הר
סיני דינו:

אלו קרבנו לפני הר סיני. ולא נתן לנו את
התורה דינו:

אלו נתן לנו את התורה. ולא הכניסנו לארץ
ישראל דינו:

אלו הכניסנו לארץ ישראל. ולא בנה לנו בית
המקדש דינו:

הגדה ברשון ערבי

* * * * *

[אש קד גודאת חוסנאת גל כאליק עלינא]

* * * * *

לך כאן אברגא מן מצר . ולם צינע פיהון אחכאם כאן יכפאנא : לו
כאן צינע פיהון אחכאם ולם צינע פי מעבודתיהון כאן יכפאנא : לו כאן
צינע פי מעבודתיהון ולם קהל ביכורתיהון כאן יכפאנא : לו כאן קהל
ביכורתיהון ולם אעטא לינא אילא מאלהון כאן יכפאנא : לו כאן
עטא לינא : אילא מאלהון ולם שק לינא אילא אל בחר כאן יכפאנא :
לו כאן שק לינא אילא אל בחר ולם פווחנא פי ווצמו פל נשאק כאן
יכפאנא : לו כאן פווחנא פי ווצמו פל נשאק ולם גראק אעדאנא פי
ווצמו כאן יכפאנא : לו כאן גראק אעדאנא פי ווצמו ולם כפא עואחנא
פל בר ארבעין סנה כאן יכפאנא : לו כאן כפא עואחנא פל בר
ארבעים סנה ולם טעמנא אילא אל מן כאן יכפאנא : לו כאן טעמנא
אילא אל מן ולם עטא לינא אילא אל סבת כאן יכפאנא : לו כאן עטא
לינא אילא אל סבת ולם קרבנא קודאם גבאל סיני כאן יכפאנא : לו
כאן קרבנא קודאם גבאל סיני ולם אעטא לינא אילא אל שריעא כאן
יכפאנא : לו כאן עטא לינא אילא אל שריעא ולם דכלנא לארץ ישראל
כאן יכפאנא לו כאן דכלנא לארץ ישראל ולם בנא לינא אילא בית
אל מקדס כאן יכפאנא :

על אחת כמה וכמה * טובה כפולה ומכפלת
למקום עלינו * הוציאנו ממצרים עשה בהם
שפטים עשה באלהיהם הרג בכזריהם נתן לנו
את ממונם קרע לנו את הים * העבירנו בתוכו
בחרבה * שקע צרינו בתוכו ספק צרכנו במדבר
ארבעים שנה האכילנו את חמץ * נתן לנו את
השבת קרבנו לפני הר סיני נתן לנו את התורה

ד כנסנו

הגדה ברשון ערבי

הכניסנו לארץ ישראל וכנה לנו את בית הבחירה
לכפר על כל עונותינו :

עלא ואחדיה אשקדה ואשקדה חסניה משייה ומטואיה לל כאלוק
עלינא אברגא מן מצר צינע ביהום אחכאם צינע פי מעבודתיהון
קהל אבכרתום עטא לינא אילא מאלהום שק לינא אילא אל בחר פווחנא
פי ווצמו פל נשאק גראק אעדאנא פי ווצמו כפא עואחנא פל בר ארבעין
סנה טעמנא אילא אל מן עטא לינא אילא אל סבת קרבנא קיבאל גבאל
סיני עטא לינא אילא אל שריעא פווחנא לארץ ישראל ובנה לינא אילא
בית אל מקדאם ליגפיר ען גמיע זינבנא

רבן גמליאל היה אומר כל מי שלא אמר שלשה
דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו ואלו
הן פסח * מצה * ומרור :

רבן גמליאל כאן יקור כל מן לס יקור תלאת שגלאת האדולי כל
פסח לס ישראלע לזאמו והאדולי הומא פסח מצה ומרור
לא ינביה החבשיל אלא יביט בו שלא יהא נראה כקדשים בחוץ
פסח שהיו אבותינו אוכלין בזמן שבית המקדש
קיים על שום מה על שום שפסח הקכה
על בתי אבותינו במצרים שנאמר ואמרתם זבח
פסח הוא ליי אשר פסח על בתי בני ישראל
במצרים בנוגפו את מצרים ואת בתינו הציל
ויקד העם וישתחוו :

פסח אלדי באנו ואכלו אבאתנא פי וקת אלדו כאן בית אל מקדס
עמראן עלא סבב אש עלא סבב אלדי פשך אל מקדס מבראך
הוא עלא ביות אבאתנא פי מצר כמא קאל אל פסוק ותקלו דביחת פסח
הוא לאלה אלדי פשך עלא ביות בני ישראל פי מצר פי דרבחו אילא
אל

אל מצריין ואלא ביוהנא כלץ ורכע אל קים וסנדרו

מצה זו שאנו אוכלין על שום מה . ער שום
שלא הספיק בצקם שר אבותינו להחמיץ
ער שנגלה עליהם מיד מלכי המלכים הקב"ה
וגאלם מיד שנאמר ויאפו את הבצק אשר
הוציאו ממצרים ענת מצות כי לא חמץ כי
גורשו ממצרים ולא יבלו להתמהמה וגם צידה
לא עשו להם :

פסיר האדה אלדי נחנא אכלין עלא סבב אש עלא סבב אלדי לאם
ליחק ענין אבאתנא ליכתמר חתא תגלא עליהום מוך צולטאן
אל צוראטין אל מקדאם מבראך הוא ופכהום חאלן כמא קאל אל פסוק
כבזו אל ענין אלדי אכרגו מן מצר רקאק פסיר אין לס כמיר לאין
אתרגנו מן מצר ולא קדרו יחמירו ואיציה זוריה לס צנעו ליהום

מרור זה שאנו אוכלין על שום מה . ער שום
שמררו המצריים את חיי אבותינו .
במצרים שנאמר וימררו את חייהם בעבדה קשה
בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשדה את עבדתם
אשר עבדו כרם בפרך :

מריר האדה אלדי נחנא אכלין עלא סבב איש עלא סבב אלדי
מרמרו אל מצריין אילא חייא אבאתנא פי מצר כמא קאל
אל פסוק נמרמרו אילא חייאתהום פי כדמיה צעביה פיל טין ופיל ליבם
ופי גמיע כדמה פיל חקניה אלא גמיע כדמתהום אלדי כדמו פיתון
ביל קסאוויה

בכל דור ודור חייב אדם להראות את עצמו
כאילו

הגדה בלשון ערבי יב

כאילו הוא יצא ממצרים שנאמר והגדת לבנך
ביום ההוא לאמר . בעבור זה עשה יהוה לי
בצאתי ממצרים שלא את אבותינו בלבד גאל
הקב"ה אלא אף אותנו גאל עמהם . שנאמר
ואותנו הוציא משם למען הביא אותנו לתת
לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו :

פי כל ניר וגיל מזיום אל אנסאן לירווי ראלו כאין הוא אכרג מן
מצר כמה קאל אל פסוק ותכבר לאבנך פי דאליך אל יום קאילאן
פי סבב האדה צינע אללה אילי פי כרגו מן מצר אן לס אלא אבאתנא
פאקט פך מקדאם מבראך הוא אלא איציה לינא פך מעהום כמה קאל
אל פסוק ולינא אכרג מן תם לאגל אלדי ינובנא ויעטינא אילא אל ארץ
אלדי חלף אילא אבאתנא

חכום בידך תשא להידות לאל רם וגשא המצות תחפה במפה יפה
ובפיך תתחיל למלי עד נאל ישראל

לפיכך אנחנו תייכים להודות . להלל . לשבח .
לפאר . לרומם . להדר . ולקלס . למי
שעשה . לאבותינו ולנו . את כל הנסים
האלו . הוציאנו מעבדות לחרות . ומשעבוד
לגאולה . ומיגון לשמחה . ומאבל ליום טוב .
ומאפלה לאור גדול . ונאמר לפניו הדרוניה :

לאגל דאלך נחנא מלזומין לנשכור לנמרח לנסבת
לנפכר לנעיי לנבהנ . לנמגד למן אלדי צנע לאבאתנא ולינא
אילא גמיע אל עינבאת הדולי אכרגנא מן אל עבדויה לל עותק מן אל
כדמיה לל פוכאך מן אל כדר לל פרחא ומן אל חזן ליום עיד ומן אל
צ'למא לצ'אוי עצים ונקול קודאמו אבדחו לל אזאלי

הקריה

הללויה הללו עבדי יי הללו את שם יי יהי
 שם יהוה מבורך מעתה ועד עולם :
 ממזרח שמש עד מבוא מהלל שם יהוה : רם
 על כל גוים יהוה על השמים כבודו : מי כיי
 אהנו המגבוהי לשבת המשפירי לראות בשמים
 ובארץ : מהימי מעפר דל מאשפות ימים אביון :
 להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו : מושיבי
 עקרת הבית אם הבנים שמחה הללויה :

אמדהו לל אולי אמדהו יא עבדי אלה אמדהו אלא אם אלה יבין
 אם אלה מבורך מן הללן וחתא אל דהר : מן משרק
 אל שמש וחתא מג'בו ממזרח אם אלה : עאלי עלה ג'מיע אל שיעוב
 אלה עלה אל סמוואת כרמו : מינו מחל אלה אלאהנא אל מיעלי
 לל גילום מוופי לונצ'ור פל סמאופל ארץ : מקים מ אל שוראב אל
 פקיד מן אל מואבל ירפע אל מסכין : ליגליס מאע ציכין מאע ציכין
 חומי מיגלס סת אל בית ים : ל ביגין פרחניה אמדהו אל אואלי :
 בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לוועו :
 היתה יהודה קדשו ישראל ממשלותיו :
 הים ראה וינוס הירדן יסוב לאחור : ההרים
 רקדו כאלים גבעות כבני צאן : מה דה הים כי
 תנוס הירדן חסוב לאחור ההרים תרקדו כאלים
 גבעות כבני צאן : מלפני אדוני חילי ארץ מרפני
 ית יעקב : ההפכי הצור אגם מים חלמיש
 למעינו מים :

(פי)

מן ביהוה ישראל מן מצר נומאעית יעקים מן קום אל אפרנג : צארת
 יהודה לקדמו ישראל מן חסמו : אל בחר נצר והרב אל שם
 ורניע לוורא אל גיבאל ורקיצו כל ג'זאן אל : פאעי כבני אל ג'נאם :
 אש דך יא בחר אן תהרוב אל שם תנדאר לוורא : אל גיבאל תרקיצו
 כל ג'זאן אל אפאעי כבני אל ג'נאם - מן קדאם אל אסתאד אחוונעי אל
 ארץ מן קדאם אילאח יעקוב : אל קאלב אל צפח לבנאדק אל סא
 ואר צ'הא לאעיון אל סא

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר
 גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים והגיענו
 הלילה הזה לאכול בו מצה ומרור בן יי אלהינו
 ואלהי אבותינו הגיענו למועדים ולרגלים
 אחרים הבאים לקראתנו לשרוס שמחים בבנין
 עירך וששים בעבודתך ונאכר שם מן הזבחים
 ומן הפסחים אשר יגיע דמם עד היר מזבחך
 לרצון ונודה רך שיר חדש עד גאולתנו ועד
 פדות נפשינו ברוך אתה יהוה גאל ישראל :
 רחצה יטול ידיו לסעודה ויכרך ברוך אתה יי אלהינו
 מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו עד
 נטירת ידיו

מוציא יכרך סמנניא ויסריב תקיפות מלה במלה ברוך אתה
 יהוה אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ
 מצה יכוון לקיים מצות עשה דחכמת מנה ויכרך על חכמתם ברוך
 אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
 במצוותיו

במצותיו וציונו ער הכירה מצה :

מרור יכרך על אכילת מרור ויזהר לאכול כזית ולא יכרך בזה
פרי האדמה שכבר נפטר בכרכת כפה"א של הכרפס ברוך אתה
"אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו
וציונו על אכילת מרור : ויחלל בלא היסכים

פורך נוטל מלה שלישית וכוונתו ממנה כזית וכורכס עם מרור
 וטובלו בחרוסת ואינו מכרך עליו וטל ירו חובתו בכרפס
 אכילת מרור גם לכרס וזו כדרכו . ויאמר :

זכר למהדש כהלל הזקן שהיה בורך מצה ומרור
ואוכלו בבת אחת להיים מה שנאמר ער
מצות ומרורים יאכלוהו ואן לריך לנער חדרוסת מעליו
והאכל כהיסכם :

שרחן עורך ואכל סעודתו בקדושה ויזהר שלא יסוף קץ כמונו
 כדי שיחלל האפיקומין אכילה על השכע וטוב לו :
 וכל סעודתו יהיה שמח על פדות נפשו וכו' :

צפון ואכל כזית אפיקומין בהיסכים והכ"ח ז"ל כתב לריך לאכול שני
 וקיס ובתכ הפ"מ שכן ראוי לנהוג :

ברך יזהר ליטול מים החרוסת קודם כרכת המזון ואח"ך מוזהר לו
 כוס שליש לכהמ"ו ומנה לחזור אחר וימון לכחלה וטוב עין
 הוא בעה"ב יכרך ותכך לנטילה כרכה ולא יפסיק אפי' בלימוד כי אם
 כלמלל כנגינות וכו' וממנה פסקים סימן חס"ו . ואם יש ג' ויאמר :

ברוך שאבינו משה : ו ענו) בריך שאבינו משה ובטובו חיינו :
 אחת יהיה אלהינו מלך העולם האל חן אותנו ואת העולם
 כולו בטובו . בהן בהסד בריח וברחמים נחן להם דבל בשד

ט לעולם דכרו : ובטובו הגדול חמיד . לא חכר לנו ואל ירסר לנו
 מון חמיד לעולם ועד כי הוא אל ון ומפרנס לכל ושולחנו עריך לכל
 ויחמין בריח ומון לכל בריחיו אשר ברא ברחמיו וברוב חסדיו כאמור
 פ"ח את יריך זכשביע יכל דו רצון ברוך אתה יי הון את דבל :
 נודה

נודה ד' יי אלהינו על ש נחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה
 בריח ותורה חיים ומון על שהצאתנו מארץ מצרים ופדותנו
 מבית עבדים ועל בריחך שחתמת בבשרנו ועל חורחך שלמדנו ועל
 חיקי רצונך שהודעתנו ועל חיים ומון שאחת ון ומפרנס איתנו : ועל
 הכל אנחנו מודים לך ומברכים את שמך כאמר ואכילת ושבעת וברכת את
 יי אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך ברוך אתה יי על הארץ ועל המין
 רחם יי אלהינו עלינו ועל ישראל עמך . ועל ירושלים עירך ועל דו
 ציון משכן כבודך ועל היכרך ועל מערך ועל דביוך ועל הבית הגדול
 והקדוש שנקרא שמך עליו . אבינו . מלכנו . רענו . ווננו פרנסנו
 גדלנו . הרחינו . תרוח לנו מהרה מכל צרותינו ואל נא תצריכנו יי
 אלהינו ליד מתנות בשר ודם . ולא ליד הלואתם . אלא ליד המלאת
 ותרבה העשירה והמפוחה יהי רצון שלא נבוש בעולם הזה ולא נכלש
 לעולם הבא . ומלכות בית דוד משיח תהיירנה למקומת במתה
 ביסנו ובשבת אומרים

רצה והחליצנו יי אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי השבת
 הגדול הקדוש הזה כי יום זה גדול וקדוש הוא מלפניך
 נשבות בו וננוח בו באהבה כמצות חוקי רצונך ואל תהי צרה וינו
 ביום מנוחתנו ודראנו בנהמת ציון במהרה בימינו כי אתה הוא בעל
 הנחמיות ונב שאכלנו ושתינו ורבן ביתך הגדול והקדוש לא שכחנו
 אל תשכחנו לנצה יאל תונחנו לעד כי אל מלך גדול וקדוש אתה .
 ותבנה ירושלים עירך במהרה בימינו

אלוהינו ואלוהי אבותינו יעלה ויבא יניע ויראה וירצה וישמע ויפקד
 ויזכר זכרוננו וזכרון אבותינו וזכרון ירושלים עירך וזכרון
 משיח בן דוד עבדך וזכרון כל עמך בית ישראל יפניך לפיוסה לטובה
 לחן לחסד ורחמים ביום הג המצות הזה ביום טוב מקרא קדש הזה
 לרחם בו על ננו ולהושיענו זכרנו יהיה אלהינו בו לטובה ומקדנו בו
 לברכה והושיענו בולחיים טובים בדבר ישועה ורחמים חום והננו וחמול
 ורחם עלינו והושיענו כי אריך עינינו כי אל מלך הנן ורחום אתה וכלה
 ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו בא"י כינה ירושלים אמן
 בא"י אלהינו מלך העולם האל אבינו מלכנו אדירנו בוראנו ניאנו קדושנו
 קדש יעקב רוענו רועה ישראל המלך הטוב והמטיב לכל שבכל
 תם ויום הוא כמים לנו הוא המיב לנו הוא ייטיב לנו הוא נמלנו הוא
 נשלנו הוא תמלנו לעד חן חסד ורחמים וריוח והצללה וכל טוב
 תרשן

הגדה בלשון ערבי

הרחמן הוא ישתבח על כבודו : הרחמן הוא ישתבח בששים ובארץ
הרחמן הוא ישתבח בנו לדור דורים : הרחמן הוא קרן לעמו ידים :
הרחמן הוא יתפאר בנו לגצת נצחים : הרחמן הוא יפגשנו בכבוד ולא
בבוזי בהדר ולא באסור בנהת ולא בצער בריוח ולא בצמצים : הרחמן
הוא יתן שלום בינינו : הרחמן הוא ישלח ברכה והצלחה בלמידתנו ובכל
מעשה ידינו : הרחמן הוא יצליח את דרכנו : הרחמן הוא ישביר עול
העולות מהרה מעל צארינו : הרחמן הוא יול בנו קוממיות לארצנו : הרחמן
הוא יסאנו רפואה שלימה רפואת הנפש רפואת הגוף : הרחמן הוא
יתחן לנו את ידו הרחבה : הרחמן הוא יברך את כל אהל ואחד
סמנו בשמו הגדול כמו שנחברכו אבותינו הקדושים אברהם יצחק
ועקב בכל מכל כל בן יברך אותנו יחד ברכה שלמה וכן יהי רצון
ונאמר אמן . הרחמן הוא יפריס עלינו סוכת שלום . הרחמן הוא ישע
תורתו ואהבתו בליבנו ויתהיה יראתו על פנינו לבתי נהמא . הרחמן
הוא יחיינו ויגנו ויקרינו לימות המדך . המשיח ילכנו בית המכדש
ויהי העולם הבא מגדול ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו לדוד ולורעו
עד עולם בפירים רשו ורעבו ודורשו יי לא יחסרו כל טוב נער הייתי גם
זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם כל היום חנון ומלוח וזרעו
לברכה כה שאבינו יהיה לשבעה ומה שיהיו יהיה לרפואה ומה
שחותרנו יהיה לברכה כדכתב ויתן לפניו ויאכלו ויחירו כדבר יי
ברוכים אתם ליי עישה שמים וארץ ברוך הנבר אשר יבטח ביהות וחיית
יי מבטחו : יי עוז לעמו ית יי יברך את עמו בשלום :

וצריך לכוין בברכת בורא פרי הגפן של כוס שלישי לפטור בברכה
וו גם כוס רביעי : ואומר סברי מרגן : ברוך אתה יהוה אלהינו מלך
העולם בורא פרי הגפן :

הלל נרצה ופטורו שפתי תהלה ים נשמת כלחי . כנעית קדושה
ספרה שמך כלחי :

שפוך חמתך אל הגוים אשר לא ידעוך וער
ממלכות אשר נשמך לא הראו . כי אכל את
יעקב ואת נוחו השמן ומזונין כוס רביעי ונומרון עליו תהלה
אספוך חמתך על אל שיעוב אדני לם ערפוך ועלא אה ממלכות
אדני

הגדה בלשון ערבי

אלדי באסמך יכ נאדראן חב יפני אלא יעקב ואילא מהאבני כסחי :
לא לנו יי לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך
על אמיתך למה ואמרו הגוים איה נא אלהיהם
ואלהינו בשמים כ . אשר חפץ עשה : עצביהם
בסף וזהב מעשה ידי אדם : פה להם ולא ידברו
עינים להם ולא יראו : אזנים להם ולא ישמעו
אף להם ולא ירחיקו ידיהם ולא ימישון רגליהם
ולא יהלכו לא יחנו בגרונם כמוהם יהיו עשיהם
כל אשר בטח בהם ישרץ בטח ביי עזרם ומגנם
הוא כית אהרן בטחו ביי עזרם ומגנם הוא יראי
" בטחו ביי עזרם ומגנם הוא :

לם נא יא אלהים ים נא : ראובן יאסמך אג על כבוד עלא פז דך ועלא
חקי נירך : ראש יקולו אל שעיב יין אלאהים ואלהא פיל סמא בלמא
ראד פער אצנאם אל שעיב סן פצה ודבה צנעית ידן אל אנסאן חם
להוב וים יתכלמו ועינין להום ולם יגצירו דאנין להום ולם יסמכו ואק
להום ולם ישמנו ויהום יום ילמיכו רגליהם ולם ימשו לום יתנו פ
נקחום פמחלהם וצירו צאניעיהם גמ' אלדי יתכל עליהם ישראל
אנתכלו פי אלה יהוא כיעניהם ותדסיהם נומאעית אהרון אנתכלו פי
אלה מעניהם ותדסיהם הוא אל כאיפן מן אלהת אנתכלו עלא
אלה מעניהם ותדסיהם הוא :

נהות וברנו יברך יברך את בית ישראל יברך
את אהרן יברך יברך יראי יי וקטנים עם
הגדולים יוסף יי עליכם עליכם ועל בניכם
ברוכים אתם ליי עשה שמים וארץ השמים שמים

ד"י והארץ נתן לבני אדם לא המתים יהללו יה
ולא כל יורדי דומה ואנחנו נברך יה מעתה ועד
עולם הללויה:

אללה זכרנו לל כיר יבארך יבארך אילא נמ ע ישראל יבארך
לנימאעית אהרון יבארך א כאיפין כן אלה אל צנאר מצ
יבארך יורד אללה עיכום עיכום ועלא ביניכום מכארכין אנתו
מן קדאם אללה צאנע אל סמוואת ואל ארץ אל סמוואת סמא לאללה
ואל ארץ עמא לבני אל אנכאן רב אל מוהה ימיהו אל אולי ולא אל
מאזלין סי אל קבר ונרן נבארך אל אולי מן הלן וחתה אל דתי
יסדחו אל אולי:

אהבתי כי ישמע יי את קולי תחנוני כי הטה
אזנו לי ובימי אקרא אפפוני חברי מות
ומצרי שאור מצאני צרה ויגו אמצא ובשם
יי אקרא אנני יי מלטה נפשי חנוני יי וצדיק
ואלוהינו מרחם שומר פתאים יי דורותי ודי
יהושע שובי נפשי למנוחיכי כי יי גמר עריכי
כי חלצת נפשי ממות את עיני מן דמעה את
רגלי מדחי אתהדך לפני יי בארצות החיים
האמנתי כי אדבר אני עניתי מאד אני אמרתי
בחפזי כל האדם כוזב:

חבית אן יסמע אללה אילא צופי ותכדע אן אצנא אדנו אילי ופי
אייסר אנאדי חוואמיני אוונאע אל מות וסוציקת אל קבר
וג' דוני ציקא וכדר אוונ'ד ופי אסם אללה אנאדי כל דכול יא אללה
כלץ נפסי אללה הוא חנוני וצילח ואילאהנא בידם האפיין אל
ג' ושלח אללה פקדת ואילי יפרג ארגעי נפסי לראחתיך אן
אללה

תגדה בלשון ערבי

אללה זכרנו לל כיר יבארך יבארך אילא נמ ע ישראל יבארך
לנימאעית אהרון יבארך א כאיפין כן אלה אל צנאר מצ
יבארך יורד אללה עיכום עיכום ועלא ביניכום מכארכין אנתו
מן קדאם אללה צאנע אל סמוואת ואל ארץ אל סמוואת סמא לאללה
ואל ארץ עמא לבני אל אנכאן רב אל מוהה ימיהו אל אולי ולא אל
מאזלין סי אל קבר ונרן נבארך אל אולי מן הלן וחתה אל דתי
יסדחו אל אולי:

מה אשיב ליי כל תגמולוהי עלי כוס ישועות
אשא ובשם יי אקרא נרדי ליי אשלם נגדה
נא לכל עמו יי יהר בעיני יי המותה לחסידיו אנא
יהוה כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת
למוסרי לך אזכח זבח תודה ובשם יי אקרא
נרדי דיי אשם נגדה נא לכל עמו בחצרות בית
יי בתוככי ירשדים הללויה:

אש אנאזי לאליה גימל פצלו נאלי כאם אל פרג ארפע ופי אסם
אללה אנאדי נידראתי לאללה איפי הלן קיבאל גימל קמו
עיו פי הצרת אללה אל מות יפצילינו כל דיכול יא אללה אן
אנא עבדך אבן ג' ריחך פכית לרובטאתי קודמך אדכח דבאייה
שיכראן ופי אסם אללה אנאדי נידראתי לאללה אופי הלן קיבאל
ג' גימל קיסו פי חוואש בית אללה פי מאבין דאר אל סלאם אמדתו אל
אולי:

חודו את יהוה כל גויים שבחוהו כל האומים	חודו ליהוה כי טוב
כי גבר עלינו חסדו ואת יי לעוים הללויה	יאמר נא ישראל
כי לעוים חסדו	יאמרו נא בית אהרן
כי לעולם חסדו	יאמרו נא יראי יי
כי לעולם חסדו	

אשכיר

הגדה ברשון ערבי

אשכנזי לאללה אנהו חסוןין לל דהר פצלו יקול בית ישראל אן
לל דהר פצלו : יקולו נומאעית אהרון אן לל דהר פצלו
יקולו כאיין בן אללה אן לל דהר פצלו :

מן המצר קראתי יה ענני במרהב יה : יהוה לי
לא אירא מה יעשה לי אדם : יי לי בעוזרי
ואני אראה בשונאי : טוב לחסות ביהוה מבטח
באדם : טוב לחסות ביי מבטח בנדיבים : כר
גוים סבבוני בשם יהוה כי אמילם : סבבוני גם
סבבוני בשם יהוה כי אילם : סבבוני כדבורים
דעמו כאש קצים בשם יהוה כי אמילם : רחה
רחיתי לנפלי ויהוה עזרני : עזי וזמרת יה ויהי
לי רישועה : קול רנה וישועה באהלי צדיקים
ימין יהוה עשה חיל : ימין יי רוממה ימין יהוה
עשה חיל : לא אמות כי אחי ואספר מעשה
יה : יסור יסרני יה ולמות לא נתני : פתחו לי
שערי צדק אבא במ אודה יה : זה השער ליי
צדיקים יבאו בו : אודה כי עיתני ותחי ריי
לישועה : אודה : אבן מאסו הבונים היתה
לראש פנה : איה : מאת יהוה היתה זאת היא
נפלאות בעינינו : מאת : זה היום עשה יי נגילה
ונשמחה בו : זה :

אנא יי חישיעה נא : אנא יהוה חישיעה נא :

אנא

הגדה ברשון ערבי

יז

אנא יי הצליחה נא : אנא יהוה הצליחה נא :
ברוך הבא בשם יי ברכנוכם מבית יהוה : ברוך
אל יהוה ויאר לנו אסרו חג בעבתים עד לרנות
המזבח : אל : אל : אתה ואודה אלהי ארוממך
אלי : הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו : הודו :

מן אל צקא נאדית יא אללה ב' אוובני פי אל ווסעא אללה : אללה
פי עוני דם אכאא אש יצנע די אל אנסן : אללה פי עוני ואנא
אנצור פי בני ציני : דסן אן מנחבל עלה אללה מן אל אנחבל עלה
אנסן : חסן אל אנחבל עלה אללה מן אנחבל עלה אל סבין : ב' מוע אל
שיעוב חוושני ופי אפס אללה אקדעוהם : חוושני כמאן חוושני ופי
אפס אללה אקדעוהם : חוושני כמאן חוושני ופי אקדעוהם : חוושני
נאר ופי אפס אללה אקדעוהם : דפע דפעונו חתא אקע ואללה קד עאנני
קווחי ותמנ'די אל אזלי וכאן אילי ללפרני : צוש אל נג' ואל פרני
פג מכאכון אל צאנחין : ימין אללה תצנע קויה ימין אללה תצנע
ימין אללה תצנע קויה : לם אמות כל אחיא לאחבי אעמאל אל אזאלי
אדבני אללה תאדובאן ולל מות לם יסלמני : אפתוחלי אבוואב אל עדל
ארמול פוחוס אסדח אל אזאלי : האדא באב בית אללה אל צאליחין
ידכיופי : אשכרך אן נאובתני וצרת אילי ללפרני חנ'ר אלהי כדדע
אל בגאין צארת פי דאס אל זאוניה מן קיבל אללה כאנת האדי והיא
עניבה פי עיונה האדה אל יוז צנע אללה ננחו ונפרח פי : כל דכול
יא אללה אפרנא : כל דכול יא אללה פייסרנא : מכארך אל אתי באפס
אללה ברכנוכום מן בית אללה : מאיק אללה ויצ'ווי עלינא ארביפו
קרבאן אליעד פל נאוויר לקראני אל מדבה טאייקי אנתה ואמדהך
אילאהי ואעליך : אשכירו לאללה אן חוסן אן לל דהר פצלו :

הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו : הודו לאלהי
האלהים כי לעולם חסדו : הודו לאדוני
האדונים כל'ח : לעשה נפלאות גדולות לבדו

כל ח

(ד)

בב' ח' לעשה השמים בתכונה כל' ח' לרוקע
הארץ על המים כל' ח' לעשה אורים גדלים
כל' ח' את השמש לממשלת ביום כל' ח' את
הירח ובכבים לממשלות בלילה כל' ח' למכה
מצרים בכסדרהם כל' ח' וצא ישראל מתוכם כל' ח'
ביר חוקה ובזרוע נטויה כל' ח' לגנוב ים סוף
לגזרים כל' ח' והעביר ישראל בתוכו כל' ח' וניעה
פרעה וחייו בים סוף כל' ח' למוליד עמו במדבר
כל' ח' למכה מדבים גדולים כל' ח' ויהיו
מלכים אריות כל' ח' לסיחון מלך האמורי
כל' ח' ולעג מלך הכיש כל' ח' ונתן ארצם
לנחלה כל' ח' נחלה לישראל עבדו כל' ח'
שבשפלנו זכר לנו כל' ח' ופרקנו מצרנו כל' ח'
נורן לחם לכל בשר כל' ח' הונו לאל השמים
כל' ח' נשמת כל חי תברך את שמך יי אלהינו ורוח
כל בשר תפאר ותלום זכרך מלכנו
תמיד מן העולם ועד העולם אתה אל ומכל עד
אין לנו מדד גוש חמש שיע פודה ומציל ועונה
ומרחם בכד עת צרה וצוקה אין לנו מלך עוזר
וסומך יי אלהינו

אלהינו ואלהינו ואלהינו כל ברית אהן כל תולדות הפהולל
בכל השבחות הפנהג עולמן בחסד וברחמים יחוד ער לא ינום ולא
ישן המעורר ישנים והמקיץ נרדמים מחה מתים ורופא חולים פוקח עורים
חוקם כפסים דמעות אלמים וצנפעת נעלמים ורך לבדך אהנו מודים
ואלו פיגו מלא שירה בים וכשוננו רנה בהמו
גדיו ושפתזרנינו שבח כמרחבי רקיע
ועינינו מאירות בשמש ובירח וידינו פרושות
כגשרי שמים והגלינו קלות באילות אין לנו
מספיקין להודות לך יהוה אלהינו ולברך את
שמך מלכנו על אחת מאלף אפי אפים ורוב
רובי רבנות פעמים הטובות נסים ונפלאות
שעשית עמנו ועם אבותינו מלפנים ממצרים
גאלתנו יהוה אלהינו מבית עבדים פדיתנו ברעב
ונתנוזבשבע כלכלתנו מחרב הצלתנו ומדבר
מלטרנו ומחולאים רעים ורבים דליתנו עד
הנה עזונו רחמיך ולא עזבונו חסדיך עד כן
אברהם שפרגת בנו ורוח נשמה שנפחת באפינו
ולשון אשר שמת בפינו הן הם יודו ויברכו וישבחו
ויפארו וישורו את שמך מלכנו תמיד כי כל פה
לך יודה וכל לשון לך תשבח וכל עין לך תצפה
וכל ברך לך תברע וכל קומה לפניך תשתחוה
והלכות יראוך והקרב והכליות יזמרו לשמך

בדבר שנאמר כל עצמותי תאמרנה יי מי כמוך
מציל עני מחזק ממנו ועני ואביו מגוולו שועת
עניים אתה תשמע צעקת הדל תקשיב ותושיע
וכתוב רננו צדיקים ביי לישירים נאווה תהדרה

בפי ישרים תת רומם ו בשפתי צדיקים תת בך
ובלשון חסידים תתקדש ובקרב קדושים תת הדר
במקלות רבבות עמך בית ישראל שכן חובת כל היצורים לפניך יהיה
אלהנו ואלהי אבותינו להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר
ולנצח על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך
ובכן ישתבח שמך לעד מלכינו האל המלך הנרול והקדוש בשמים
ובארץ כי לך נאה יי אלהנו ואלהי אבותנו לעולם ועד שור ושבתה
הלל וזמרה עיו וממשלה נצה גדולה וגבורה תהלה ותפארה קדושה
ומלכות ברכות והודאות לשמך הנרול והקדוש ומעולם ועד עולם אתה אל
יהללוך יי אלהנו כל מעשיך וחסידך וצדיקים עשי רצונך ועמך בור
ישראל כלם ברה יודו ויברכו וישבחו ויפארו את שם כבודך
בי לך טוב להודות ולשמך נעים לומר ומעולם ועד עולם אתה
אל ברוך אתה יהוה מך מחולל בתשבחות :

ברוך אתה יהוה אלהנו מלך העולם על הגפן ועל פרי הגפן ועל ארץ חסדה
מזבח ורחבת שרצות והנחלת לאבותינו לאכול מפריה ולשבע מטובה
רחם יהוה אלהנו עדינו ועל ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל
הר ציון משכן כבודך ועל היכלך ועל מעונך ועל דכורך ועל מוכרך
ובנה ירושלים עיר הקדש והעלינו לחובת (בשבת ונחמנו ביום השבת
וזה) ושמחנו יי אלהנו ביום הנחמנו וזה ונברכך עליה בקדושת
בפיהרר כי אתה אל טוב ומטיב לכל ונודה רך על הארץ ועל פני
הגפן בריך אתה יי על הארץ ועל פרי הגפן :